

مسئولیت ناشی از داروسازان، توزیع کنندگان و تجویز فرآورده‌های دارویی در حقوق ایران

(تاریخ دریافت ۱۴۰۰/۰۷/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۰/۱۲/۱۸)

مسعود الهامی^۱

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

فاطمه طریقی

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

دکتر مهدی شیدایی

استادیار دانشگاه آزاد واحد ارومیه

چکیده

به منظور حمایت از مصرف کنندگان، به ویژه مصرف کنندگان محصولات دارویی و باگذشت زمان، حقوق قانونی برای آن‌ها ابداع شد. بر پایه آن داروها و واسطه‌های دارویی، همچنین داروسازان، تعهداتی پیش‌تر از تعهدات دیگران در اجتماع داشتند. از جمله این تعهدات، الزام به اطلاع‌رسانی به مصرف کنندگان است تا در همه موارد وقایع مضر رخ دهد. که ممکن است حوادث خسارت آوری رخ دهد اطلاعات باید ارائه شود. و بر این اساس، هر گونه ارائه کالاهای دارویی به گونه‌ای که منجر به نارضایتی مصرف کنندگان شود؛ همچنین باعث مسئولیت‌پذیری آن‌ها خواهد شد. این پژوهش در قالب پژوهشی توصیفی/تحلیلی به مفاهیم، ماهیت و مسئولیت ناشی از داروسازان، توزیع کنندگان و تجویز فرآورده‌های دارویی در حقوق ایران مورد بررسی قرار گرفته است. در سیستم حقوقی ایران علی‌رغم به رسمیت شناختن حق مسئولیت فنی داروسازان، مسئولیت محض برای آن‌ها در نظر گرفته

^۱ نویسنده مسئول

نشده است. درحالی که داروساز با تصدی حق مسئولیت فنی، ارائه اطلاعات صحیح را تضمین کرده است. اگرچه سیستم‌های پیشرفته حقوقی به دنبال ابداع مسئولیت محض برای تولیدکنندگان دارو می‌باشند؛ اما در ایران هنوز مسئولیت تولیدکنندگان دارو از روی تقصیر خودشان ایجاد می‌شود.

واژگان کلیدی: مسئولیت، داروسازان، توزیع کنندگان، فرآورده‌های دارویی، تجویز، تقصیر

مقدمه

هرچند توسعه و صنعتی شدن جوامع و تولید انبوه کالاهای پیچیده باروتق همراه بود، اما برای مصرف‌کننده مخاطراتی نیز به همراه داشت. محصولات دارویی کالاهایی هستند که به سلامت و زندگی انسان مربوط می‌شوند و تولید، تهیه و تجویز آن‌ها بدون ارائه اطلاعات عملی خطرناک است.^۱ یکی از زمینه‌های مسئولیت مدنی مسئولیت ناشی از مشاغل حرفه‌ای هست. ازجمله این مسئولیت‌های تولیدکنندگان دارو و داروسازان است. در زمینه مسئولیت مدنی پزشکان، کارهای تحقیقاتی زیادی انجام شده است. لیکن، طبق این نوشتار، نویسنده قصد دارد موضوع مقاله را تحت عنوان «مسئولیت ناشی از داروسازان، توزیع کنندگان و تجویز فرآورده‌های دارویی در حقوق ایران» موردبررسی قرار دهد؛ بدین سبب، تمرکز بر مسئولیت‌هایی است که احتمال دارد بر عهده توزیع کنندگان دارو و داروسازان و به‌ویژه داروسازانی باشد که در داروخانه‌ها کار می‌کنند. همچنین سعی می‌شود مسئولیت مدنی داروسازان و در سایر کشورها از منظر مقایسه‌ای در نظر گرفته شود تا زمینه‌ای برای مقایسه و نتیجه‌گیری فراهم شود و راه‌حل‌های مناسب ارائه شود. در حقیقت، از نظر تقسیم‌بندی که در زمینه مسئولیت مدنی توسط محققان حقوقی انجام شده است، آن‌ها آن را به مسئولیت قراردادی و مسئولیت غیر قراردادی تقسیم نموده‌اند.^۲ مسئولیت تولید و توزیع کنندگان دارو و داروسازان چگونه تبیین می‌شود؟ حقوق مصرف‌کننده و لزوم حمایت از آن‌ها یکی از موضوعات مهم است. در زمینه پزشکی

۱. سمیه، عبداللهی ویشکایی، «جستاری در مسئولیت پزشک در ارائه اطلاعات دارویی با تطبیق در حقوق کامن‌لا»، فصلنامه حقوق پزشکی ۳۹ (۱۳۹۵)، ۶۲.

۲. ناصر کاتوزیان، قواعد عمومی قراردادها، (تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۷)، ۷۲.